

ВКАЗІВКИ

щодо заповнення форми Плану для сталого енергетичного розвитку

Вступ

Протягом року після приєднання до Угоди всі її підписанти зобов'язуються подати свої **Плани дій для сталого енергетичного розвитку (ПДСЕР)**, тобто показати, яким чином вони забезпечать плановий показник скорочення викидів CO₂ до 2020 року.

На допомогу підписантам Угоди у досягненні поставленої ними цілі, службою Угоди мерів у тісній співпраці зі Спільним науково-дослідним центром Європейської Комісії розроблено форму ПДСЕР. Цей зручний у користуванні документ підписанти Угоди мають самі заповнити англійською мовою в режимі он-лайн одночасно з поданням складеного ними своєю (національною) мовою Плану дій для сталого енергетичного розвитку. Форма складається з трьох основних частин, в яких розглядаються:

- **Бачення довготермінових дій та загальна стратегія** – із зазначенням передбачуваного планового показника загального скорочення викидів CO₂, пріоритетних напрямків дій, визначенням штату та фінансових можливостей;
- **Ключові результати складання Базового кадастру викидів** – із зазначенням поточного рівня енергоспоживання та встановленням головних джерел викидів CO₂;
- **Головні елементи Плану дій для сталого енергетичного розвитку** – із формулюванням коротко- та довгострокових заходів, які мають на меті привести в дію загальну стратегію, та зазначенням часових рамок, розподілених обов'язків та виділених коштів.

Форма ПДСЕР покликана допомогти підписантам Угоди структурувати свої дії та заходи і відстежувати їх виконання. Водночас, це є корисний інструмент вибирання з ПДСЕР основної інформації, тобто забезпечення обміну досвідом. Найважливіші фрагменти одержаної інформації розміщатимуться у мережі на вебсайті Угоди мерів.

Окрім цього документа із вказівками готуються також загальні настанови, які міститимуть більш докладну інформацію та рекомендації щодо розроблення та складання Базового кадастру викидів та ПДСЕР.

ЗАГАЛЬНА СТРАТЕГІЯ

1. Плановий показник загального скорочення викидів CO₂

Який є плановий показник загального скорочення викидів CO₂, прийнятий вашим місцевим органом влади? Слід мати на увазі, що ваш плановий показник скорочення викидів CO₂, згідно з вимогами Угоди мерів, має бути не менше 20% до 2020 р.

У принципі, плановий показник скорочення має задаватися як "абсолютне" значення (у відсотках від кількості CO₂, обчисленої для базового року). Або ж плановий показник можна вказувати з розрахунку "на душу населення". У такому разі викиди в базовому році ділять на чисельність населення у тому самому році, і на цій основі визначають плановий показник скорочення викидів у відсотках. Поставте позначку у квадратіку для обраного вами варіанту.

2. Бачення довгострокових дій вашим місцевим органом влади (не більше 1500 символів)

Сформулюйте бачення вашим місцевим органом влади довгострокових дій до 2020 року і зазначте:

- а) **Пріоритетні напрямки дій**. У яких галузях ви очікуєте найбільшого скорочення викидів CO₂? Які є ваші ключові дії?
- б) Які є **основні тенденції** викидів CO₂ на вашій території/ території, підвідомчій місцевому органу влади? У чому полягають основні проблеми?

3. Організаційні та фінансові аспекти (не більше 500 символів в кожній графі)

- а) **Координація і створені/призначені організаційні структури**: Опишіть конкретні структури, створені вашим місцевим органом влади для реалізації висунутої Угодою мерів ініціативи.
- б) **Виділені штати**: Укажіть, скільки людей працює (на відповідних штатних посадах) над складанням та реалізацією вашого Плану дій для сталого енергетичного розвитку.
- в) **Залучення зацікавлених сторін та громадян**. Підписанти Угоди мерів зобов'язуються мобілізувати громадськість на своїй території для участі у розробленні плану дій. Укажіть: яким чином Ви залучили громадян та різні групи зацікавлених осіб до розроблення плану дій? Як Ви збираєтесь залучати їх у процесі реалізації?
- г) **Орієнтовний загальний кошторис**: Тут зазначте загальний кошторис як на розроблення, так і на реалізацію загальної стратегії (із поданням часових рамок виконання даного орієнтовного кошторису).
- д) **Передбачувані фінансові джерела для намічених планом дій капіталовкладень**: Укажіть основні статті (пере)розподілу муніципального бюджету і зазначте, з яких зовнішніх джерел (європейської, національної чи регіональної схеми фінансування, спонсорів тощо) ви очікуєте надходження фінансів для реалізації ключових заходів вашого плану дій.
- е) **Заплановані заходи моніторингу та контролю виконання**: Укажіть, яким чином місцевий орган влади збирається організувати моніторинг та оцінювання плану дій. Слід мати на увазі, що підписанти Угоди мерів мають раз на два роки подавати звіт про реалізацію. Перший звіт має бути поданий через два роки після подання Плану дій для сталого енергетичного розвитку.

БАЗОВИЙ КАДАСТР ВИКИДІВ

Найголовнішою передумовою створення Плану дій для сталого енергетичного розвитку є наявність базового кадастру викидів. Ця форма призначена для зведення разом основних даних кадастру (він не є інструментом розрахунку викидів CO₂). У рамках Угоди мерів базовий кадастр викидів, як і ПДСЕР – має ґрунтуватися на кінцевому споживанні енергії.

1. Базовий рік

Рекомендований базовий рік для кадастру – 1990. Якщо місцевий орган влади не має даних для складання кадастру за 1990 рік, він повинен вибрати найближчий до нього рік, для якого можуть бути відібрані найповніші і достовірні дані.

2. Вибір чинників викидів

В основу базового кадастру викидів мають кластися дані про діяльність (кінцеве споживання енергії на підвідомчій органу влади території) та коефіцієнти викидів, які дозволяють виконати розбивку викидів за видами діяльності. Для вибору коефіцієнтів викидів застосовні два різні підходи:

1. Використання “стандартних” коефіцієнтів викидів відповідно до принципів Міжурядової групи експертів зі зміни клімату (IPCC), які охоплюють всі викиди CO₂, що мають місце внаслідок споживання енергії на території даного місцевого органу влади, як напряму - через спалення палива на згаданій території, так і посередньо - через спалення палива, пов'язане з використанням електроенергії та тепло- та холодопостачання на даній території. Цей підхід ґрунтується на вмісті вуглецю в кожному виді палива і подібний застосовуваному в національних кадастрах парникових газів в контексті Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (UNFCCC) та Кіотського протоколу. За цим підходом викиди CO₂ від використання відновлюваних джерел енергії, як і викиди від об'єктів сертифікованої зеленої енергетики, прирівнюються до нуля. Крім того, оскільки CO₂ – це найважливіший парниковий газ, частки викидів CH₄ та N₂O обчислювати не треба. Тому місцевий орган влади, який вирішив користуватися цим підходом, повинен звітувати про викиди CO₂ (у тоннах). При цьому до базового кадастру можна включати й інші парникові гази, і у такому разі ці останні подаються як еквівалент CO₂.
2. Використання коефіцієнтів оцінювання життєвого циклу (LCA), які враховують повний життєвий цикл енергоносія. За цим підходом беруться до уваги викиди не тільки при кінцевому спаленні, але й ті, що мають місце по всьому ланцюгу постачання (від транспорту, під час очищення нафти, при перетворенні енергії) за межами даної території. Згідно з цим підходом викиди CO₂ при використанні відновлюваних джерел енергії та викиди від об'єктів сертифікованої зеленої енергетики перевищують нуль. При цьому, окрім CO₂ важливу роль можуть грати й інші парникові гази. Тому місцевий орган влади, який обирає для себе підхід LCA, може вказувати викиди в еквіваленті CO₂. Якщо ж застосовувані методика чи інструмент передбачають облік тільки викидів CO₂, то у звіті про викиди може вказуватися кількість CO₂ (у тоннах).

Поставте позначку у квадратіку, що відповідає обраному вами підходу щодо вибору коефіцієнтів викидів (IPCC або LCA).

Також оберіть спосіб вираження викидів – CO₂ або еквівалент CO₂.

3. Основні результати Базового кадастру викидів

Цей розділ розбитий на чотири таблиці:

- А. Кінцеве споживання енергії
- Б. Викиди CO₂ або еквіваленті CO₂.
- В. Місцеве виробництво енергії та відповідні викиди CO₂ або еквіваленту CO₂.
- Г. Місцеве централізоване тепло- та холодопостачання, когенерація та відповідні викиди CO₂ або еквіваленту CO₂.

Таблиця А. Кінцеве споживання енергії

У цій таблиці зводяться найважливіші дані щодо вашого кінцевого споживання енергії, тобто обсяг електроенергії й тепло- та холодопостачання, викопні види палива, а також відновлювані джерела енергії, використані кінцевими споживачами.

Категорія

Цей стовпчик стосується секторів, які споживають енергію/спричиняють викиди CO₂. Ці сектори розбито на два основні категорії: “Будівлі, устаткування/споруди та галузі промисловості” та “Транспорт” і вісім підкатегорій. Заповнення даних для цих категорій є обов'язкове. Детально:

1° Будівлі, устаткування/споруди та промисловість

До цієї категорії належать будівлі, служби, устаткування та промислові об'єкти. За можливості дані слід розбити на такі п'ять підкатегорій:

- “Муніципальні будівлі та устаткування/споруди: термін “устаткування/споруди” поширюється на інші ніж будівлі об'єкти, що споживають енергію (такі як водоочисні споруди, центри перероблення відходів чи компостні установки). Житлові будинки у власності місцевого органу влади або підконтрольної йому організації мають бути віднесені до підкатегорії “Житлові будинки”.
- “Будівлі, устаткування/споруди, що належать до третинного сектору” (не муніципальні) - стосується будівель та споруд третинного сектору (сфери послуг), які не перебувають у власності або управлінні місцевого органу влади (наприклад, офісів приватних компаній, банків, малих та середніх підприємств, оптової та роздрібною торгівлі, лікарень тощо)
- “Житлові будинки”: споживання енергії в будинках, які головним чином експлуатуються як житлові.

- “Освітлення громадських місць муніципалітетом”: засоби освітлення громадських місць у власності чи розпорядженні місцевого органу влади. Засоби освітлення громадських місць, що не належать муніципалітету, відносять до класу “Будівлі, устаткування/споруди, що належать до третинного сектору”.
- “Промисловість”: Як правило, місцеві органи влади мають обмежений вплив на промисловість. Тому на підписантів Угоди поширюються такі правила:
  - Місцевий Орган влади може прийняти рішення про включення цього сектору до свого ПДСЕР (не обов’язково)
  - Дані щодо енергії та CO₂ по цьому сектору мають бути вказані тільки якщо даний сектор включено до ПДСЕР
  - Установки, ураховані в "Європейській схемі торгівлі квотами на викиди, що забруднюють довкілля" (ETS), розглядають тільки в тому разі, якщо їх було включено до попередніх планів розвитку енергетики або кадастрів викидів CO₂ даного місцевого органу.
  - Якщо до Базового кадастру викидів включено промислові викиди, а велике промислове підприємство чи завод у період між базовим та цільовим 2020 роком закривається, то його викиди з кадастру виключаються. Скорочення викидів CO₂ внаслідок перенесення виробництва в інше місце при визначенні виконання планового показника скорочення викидів CO₂ до уваги не береться.
  - Аналогічно, нові промислові підприємства/заводи, побудовані на території, підвідомчій вашому органі влади, протягом періоду між базовим та 2020 роком, в кадастрах майбутніх років ураховуватися не повинні.

2° Транспорт

Під цю категорію підпадають дороги та залізничний транспорт. Дані про споживання енергії мають ґрунтуватися на фактичних даних про споживання (для муніципального автопарку чи громадського транспорту) чи на розрахунках, в основу яких покладено дорожню мережу на території даного місцевого органу.

За можливості дані необхідно розбити на такі три підкатегорії:

- Муніципальний автопарк: автомобілі у власності та користуванні місцевого органу влади/адміністрації
- Громадський транспорт: автобуси, трамваї, метро, міські рейкові перевезення
- Приватний та комерційний транспорт: до цієї категорії належить весь дорожній та рейковий транспорт на території вашого місцевого органу влади, який не входить до попередніх категорій (наприклад, автомобілі та вантажний транспорт).

Кінцеве споживання енергії в МВт

Ці стовпчики стосуються різних видів енергетовару, що споживається кінцевими споживачами на території вашого місцевого органу, і мають заповнятися за категоріями, а за можливості й підкатегоріями:

- “Електроенергія” означає весь обсяг електроенергії, спожитої кінцевими споживачами, незалежно від джерела її вироблення. Якщо місцевий орган влади купує сертифіковану зелену електроенергію, заповнить також клітину під таблицею і вкажіть відповідний коефіцієнт шкідливості, якщо використовуються коефіцієнти оцінки життєвого циклу (LCA). Під “сертифікованою зеленою електроенергією” розуміють електроенергію, вироблену відновлюваними джерелами електроенергії, на які поширюється Гарантія походження, передбачена статтею 5 Директиви 2001/77/CE, статтею 15 Директиви 2009/28/EC та статтею 3(б) Директиви 2003/54/EC.
- “Тепло/холод” означає тепло- та холодопостачення кінцевим споживачам на даній території як товар (наприклад, з централізованої системи тепло- та холодопостачання, когенераційних установок або від регенерації відхідного тепла). Опалення за рахунок тепла, що виробляється кінцевими споживачами для власного користування, вказується не тут, а в стовпчиках для енергоносіїв, що виробляють тепло. За винятком теплової енергії від когенерації – оскільки когенераційна установка також виробляє й електроенергію – бажано відносити його до виробництва (таблиці В та Г), особливо коли йдеться про великі установки.
- “Викопне паливо” означає усі види палива, що споживаються як товар кінцевими споживачами. До них належать усі види викопного палива, що закупаються кінцевими споживачами для обігрівання приміщень, нагрівання води для господарсько-побутових потреб та приготування їжі. Сюди також віднесені палива, що споживаються для потреб транспорту або як вихідна сировина для промислових процесів спалення¹.
- “Відновлювані джерела енергії” означає усі джерела на оліях, біопаливі, іншій біомасі (наприклад, деревині), а також геліотермічні та геотермальні, що споживаються кінцевими споживачами як товар.

¹ Тільки у разі якщо ПДСЕР містить дії у цій галузі. Але при цьому використання енергії виробництвами, щодо яких застосовується схема ETS Європейського Союзу, не ураховується.

Примітка. Торф не розглядається. Якщо торф споживається у межах території даного місцевого органу влади, то он має бути врахований у стовпчику **Г** “інші види викопного палива” (незважаючи на те, що, строго кажучи, це не є викопне паливо).

Таблиця Б: Викиди CO₂ чи еквіваленту CO₂

У цій таблиці підсумовується обсяг викидів парникових газів у результаті споживання енергії на території місцевого органу влади.

Категорія

Цей стовпчик стосується секторів, в яких мають місце викиди парникових газів. Вони збігаються з тими, що перелічені в таблиці А. Але тут ще додано третій сектор:

3° Інші джерела викидів

Окрім пов'язаних зі споживанням енергії джерел викидів, внесених до таблиці А, ваш орган державної влади може на власний розсуд включити до кадастру інші джерела викидів парникових газів, якщо ПДСЕР містить заходи щодо їх зменшення. Так, наприклад, місцевий орган влади може вирішити включити викиди CH₄ зі звалищ відходів, якщо у нього в плані ПДСЕР одним із заходів передбачено розпочати відновлення звалищних газів на звалищі відходів. Для полегшення збирання даних, заходи зі збирання, перероблення та утилізації відходів та водогосподарські заходи були попередньо задані як можливі сектори. Слід мати на увазі, що збирання даних для цих секторів є необов'язкове. Вказуйте тільки загальні обсяги викидів в еквіваленті CO₂.

Викиди CO₂ у тоннах CO₂ або тоннах еквіваленту CO₂

Дані про викиди парникових газів заповнюються таким самим чином, як і дані в таблиці кінцевого споживання енергії. Їх обчислюють для кожного джерела енергії перемноженням споживання кінцевої енергії на відповідні коефіцієнти викидів.

Якщо необхідно врахувати кілька “енергоносіїв” у тому самому стовпчику таблиці Б (наприклад, різні “види” електроенергії або тепло та холод, або кілька видів викопного палива в стовпчику “інші види викопного палива”), бажано виконати кілька обчислень з різними енергоносіями та їхніми коефіцієнтами викидів і внести в таблицю загальні обсяги викидів, з відповідним середнім коефіцієнтом викидів.

Коефіцієнти викидів у т/МВт·год

IPCC надає **стандартні коефіцієнти викидів**, які можна знайти в Настановах IPCC, випущених у 2006 році². Замість стандартних коефіцієнтів викидів можна проставляти **коефіцієнти викидів для даної країни**, які враховують конкретні дані для цієї країни. Підписанти Угоди мерів мають право розробити **власні коефіцієнти викидів** на основі повної характеристики властивостей тих видів палива, що застосовуються на їхній території. Крім того, можна застосовувати **коефіцієнти аналізу життєвого циклу**, які враховують життєвий цикл енергоносія.

По кожному енергоносію вкажіть застосований вами коефіцієнт викидів.

Також вкажіть обране значення у клітині “Коефіцієнт викидів CO₂ для електроенергії немісцевого виробництва” [т/МВт·год] під таблицею Б.

Місцевий коефіцієнт викидів для електроенергії (КВЕ) повинен відбивати структуру носіїв, застосовуваних для вироблення електроенергії. Якщо місцевий орган влади вирішив включити до ПДСЕР заходи, пов'язані з місцевим виробництвом електроенергії, то КВЕ має бути обчислений виходячи з місцевої ситуації. З цією метою має бути заповнена таблиця В. Якщо місцевий орган влади купує сертифіковану зелену електроенергію, то при цьому можна також перерахувати КВЕ з урахуванням відповідного збільшення викидів CO₂.

Аналогічно, місцевий коефіцієнт для тепло- та холодопостачання має відбивати структуру носіїв для вироблення тепла/холода, вказаних у таблиці А.

² Стандартні коефіцієнти викидів див. у Настановах IPCC 2006 р., том 2, розділ 3, таблиця 2.2 (стор.16).

Настанови щодо складання Базового кадастру викидів міститимуть таблиці з усіма потрібними коефіцієнтами викидів разом із формулами обчислення місцевих коефіцієнтів викидів для електроенергії й тепло- та холодопостачання, виходячи з даних, поданих в таблицях В и Г (див. нижче).

Таблиця В. Місцеве вироблення електроенергії та відповідні викиди CO₂ або еквіваленту CO₂

Незважаючи на те, що з погляду Угоди мерів першорядним завданням є скорочення кінцевого споживання енергії, можна враховувати й скорочення викидів парникових газів, наприклад якщо місцевий орган влади діє як ініціатор запровадження установок на відновлюваних джерелах енергії або реалізує заходи з енергоефективності на місцевих централізованих опалювальних установках.

Місцевий орган влади на власний розсуд вирішує, чи враховувати місцеве вироблення електроенергії у кадастрі та в ПДСЕР, Якщо ваш ПДСЕР містить заходи, пов'язані з виробленням електроенергії на підвладній вашому місцевому органу влади території (такі як поширення фотоелектричних перетворювачів, застосування енергії вітру, гідроелектричної енергії) або підвищенням ККД генерування енергії на місцевому рівні, заповніть цю таблицю. Але при цьому вкажіть "місцеві" установки/блоки, тобто такі, що відповідають переліченим нижче критеріям:

- а) Ці установки/блоки не включено до "Європейській схемі торгівлі квотами на викиди, що забруднюють довкілля" (ETS),
- б) У цих установках/блоках потужність споживаної теплової енергії (якщо це установки з спалення палива) або вихідна потужність (якщо це відновлювані джерела енергії) не перевищує 20 МВт (це значення відповідає пороговому рівню, прийнятому в ETS Європейського Союзу для спалювальних установок).

При цьому, якщо даний місцевий орган влади планує певні заходи щодо власних комунальних підприємств (чи включив "підприємства ETS" до попередніх планів дій), або збирається розробити та фінансувати великі установки на відновлюваних джерелах енергії (наприклад, вітряні електростанції), то такі проекти можуть бути зараховані остільки, оскільки першочергова увага в них приділяється споживанню (зниженню кінцевого споживання енергії).

Усі промислові установки, що відповідають поданим вище правилам, вносяться до переліку із зазначенням обсягу генерованої в даній місцевості електроенергії (у МВт). Для спалюваних установок вказують витрати енергоносія. Подібні підприємства (наприклад, вітряні чи когенераційні установки) можна для зручності групувати. Вкажіть рівні викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ і подайте відповідні коефіцієнти викидів.

Таблиця Г: Місцеві системи тепло- та холодопостачання, когенераційні установки й відповідні значення викидів CO₂ та еквіваленту CO₂

Цю таблицю заповнюють тільки якщо тепло- чи холодопостачання (від центральної котельної чи когенераційної установки) відбувається як постачання товару кінцевим споживачам на території місцевого органу влади. Ця таблиця призначена для обчислення викидів CO₂ у зв'язку з виробленням тепла чи холоду.

Мають бути ураховані та внесені до переліку всі установки, що генерують теплову енергію чи холод, які продаються чи розподіляються кінцевим споживачам як товар на території даного місцевого органу (у цілому або через централізовану опалювальну систему) із зазначенням генерованих обсягів тепла чи холоду, спожитої енергії та відповідних обсягів викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ та коефіцієнтів викидів. Подібні підприємства можна для зручності групувати.

Слід мати на увазі, що споживання енергії та викиди CO₂, пов'язані з виробленням тепла та холоду кінцевими споживачами в даній місцевості для власних потреб, уже враховані в таблицях А та Б (стовпчики для споживання викопного палива та енергії відновлюваних джерел). У принципі, загальний обсяг виробленого тепла/ холоду за даними таблиці Г повинен дорівнювати (або майже дорівнювати (обсягу спожитого тепла/холоду, вказаного в стовпчику "Тепло/холод" таблиці А.

Інші кадастри викидів

Якщо вашим місцевим органом влади складено кілька кадастрів викидів CO₂, то їхні результати можна вказати у цьому розділі форми.

ПЛАН ДІЙ ДЛЯ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ

1. Назва вашого Плану дій для сталого енергетичного розвитку

Зазначте таке:

- Назву свого плану дій (наприклад "Енергетичний план", "План захисту клімату", "Моє місто в 2020 році"),
- Орган, що затвердив ваш план,
- Дату його офіційного затвердження [день/місяць/рік]

3. Головні елементи вашого Плану дій для сталого енергетичного розвитку

У цьому розділі подається вся основна інформація про головні заходи, передбачені вашим Планом дій для сталого енергетичного розвитку.

Галузі та напрями дій

Заходи з підвищення енергоефективності, проекти щодо джерел відновлюваної енергії та інші пов'язані з енергетикою заходи, можуть здійснюватися в різних сферах діяльності місцевих та регіональних органів влади. Угода мерів розглядає заходи на місцевому рівні у межах повноважень місцевих органів влади. А тому очікується, що підписанти Угоди вживатимуть таких заходів, виступаючи у всіх чи кількох із перелічених нижче ролей:

- Споживач та надавач послуг;
- Планувальник, розробник та регулювальний орган;
- Консультант, ініціатор і зразок для наслідування;
- Виробник та постачальник.

Звідси запропонована форма ПДСЕР має подвійну функцію: по-перше, вона відображає сектори, які враховані у вашому Базовому кадастрі викидів (будівлі, устаткування/споруди, галузі промисловості та транспорт, виробництво електроенергії на місцевому рівні та місцеве централізоване тепло- та холодопостачання, когенерація). По-друге, у ньому мають бути відображені й ті галузі, і яких місцевому органу влади належить особлива роль. Це:

- "Планування землекористування" (планувальник),
- "Державні закупівлі товарів та послуг" (споживач) або
- "Робота з громадянами та зацікавленими сторонами" (консультант, мотиватор).

При цьому місцеві органи влади можуть обирати головні напрями вжиття заходів на власний розсуд. Тому дії у згаданих галузях є нагально рекомендовані, але не обов'язкові.

Ця таблиця має допомогти місцевим органам влади структурувати свої основні дії та заходи. Якщо ті чи інші сектори чи заходи цією структурою не передбачені, їх можна внести під заголовком "інше" (наприклад, якщо одним із заходів ПДСЕР є відновлення звалищного газу).

При заповненні відомостей про дії та заходи, майте на увазі, що інформацію слід зберігати після кожного сектору, інакше введені дані пропадуть.

Головні дії/заходи

У цьому розділі узагальнюється зміст плану дій. Заходи мають подаватися у прив'язці до напрямків діяльності (таких як муніципальне будівництво, громадський транспорт, фотоелектричні установки, навчання та підготовка кадрів). По кожному заходу дайте короткий опис. За потреби перелічити кілька основних дій у рамках одного напрямку можна вписувати дані у додаткових рядках.

Ми очікуємо, що ви перелічите короткострокові дії, які затверджено місцевим органом влади і на які виділені кошти (період 3-5 років), а також більш стратегічні довгострокові заходи, які ви плануєте запровадити до 2020 року.

Відповідальний відділ, особа чи компанія

У рамках Плану дій буде розподілено обов'язки між різними відділами вашого органу влади. У цьому розділі вкажіть відділ, відповідальний за реалізацію кожного із заходів. Тут також можна вказувати треті сторони, наприклад комунальні служби/енергосервісні компанії чи місцеві енергетичні агенції.

Реалізація

У цьому розділі зазначають дату початку та завершення кожної дії чи заходу у Плані дій. Вкажіть рік початку і рік закінчення, з тим щоб можна було розрізнити короткострокові дії та довгострокові заходи. Важливо включити до Плану короткострокові заходи, що дають негайний ефект зменшення викидів CO₂ і передбачити довгострокові заходи до 2020 року, коли мають бути виконані планові завдання скорочення викидів CO₂ на 20%.

Оціночні видатки на кожну дію та захід

Вкажіть розмір видатків з урахуванням принаймні всіх коротко- та середньострокових заходів та дій. З цих даних буде видно, які з цих дій/заходів є найбільш витратні, і можна буде оцінити вартість основних заходів у різних країнах. Вкажіть видатки в євро.

Очікувана економія енергії від кожного заходу

Подайте інформацію про очікувану економію енергії в МВт по кожному із заходів.

Очікуване вироблення енергії відновлюваними джерелами по кожному заходу

Вкажіть, чи збільшують заплановані заходи частку енергії, що виробляється на місцевому рівні за рахунок відновлювальних джерел енергії (у МВт).

Очікуване скорочення обсягів викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ від кожного заходу

Подайте очікуване скорочення обсягів викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ у тоннах за рік (т/рік) по кожному з основних заходів.

Плановий показник економії енергії по напрямках діяльності

Вкажіть плановий показник економії енергії по кожному з напрямків (наприклад, економія енергії у державних будівлях та для будівельного устаткування). Вкажіть одну цифру в МВт для кожного напрямку. Ця цифра має відбивати намічену економію енергії в 2020 році у порівнянні з базовим роком.

Для деяких напрямків, таких як "планування землекористування" чи "робота з зацікавленими сторонами" установити кількісні показники економії енергії буде звичайно важко. Втім, за наявності оціночних значень, вкажіть їх у таблиці. Це допоможе визначити головні галузі, в яких очікується скорочення викидів CO₂.

Плановий показник вироблення на місцевому рівні енергії за рахунок відновлюваних джерел по кожному напрямку діяльності

Вкажіть плановий показник вироблення на місцевому рівні енергії за рахунок відновлюваних джерел (у МВт) за напрямками діяльності, якщо такі показники наявні. Ця цифра повинна вказувати на обсяг відновлюваної енергії, виробленої у 2020 році у порівнянні з базовим роком.

Сюди слід включати тільки енергію, вироблену/генеровану відновлюваними джерелами (наприклад, вітряними установками). Також слід мати на увазі, що нові установки зменшують викиди CO₂ тільки якщо вони заміщують енергію, яка на сьогоднішній день постачається з-поза меж території місцевого органу влади, а споживається на цій території.

Показник зниження викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ за напрямками діяльності

Вкажіть плановий показник скорочення викидів CO₂ чи еквіваленту CO₂ за кожним напрямком діяльності так само, як і для економії енергії. Значення мають вказуватися в тоннах (т). Слід мати на увазі, що для деяких напрямків зазначення цифр є обов'язковим (зелені клітини). Якщо за тими чи іншими напрямками зменшення не очікується, проставте нуль.

Щоб одержати більше інформації, відвідайте сторінку з переліком питань, що часто ставляться (FAQs) або завантажте Посібник, розміщений у бібліотеці! Вебсайт Угоди мерів: www.eumayors.eu